

Котловский А. Н.

ЭТАПЫ ФОРМИРОВАНИЯ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ
ЛЕКСИЧЕСКОЙ И ГРАММАТИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ЭКОНОМИСТОВ

Статья посвящена анализу сущности и структуры англоязычной лексико-грамматической компетентности у будущих экономистов. Выяснена сущность англоязычной лексико-грамматической компетентности, которая заключается в способности специалиста в области экономики к лексическому и грамматическому оформлению своих устных и письменных выражений и пониманию речи других. Основными компонентами лексико-грамматической компетентности являются знания, умения и осознание. В процессе овладения лексической компетентностью выделяют три этапа (ознакомление, автоматизация, употребление), в процессе овладения грамматической компетентностью тоже выделяют три этапа (ориентировочно-подготовительный, стереотипно-ситуативный и вариативно-ситуативный).

Ключевые слова: лексико-грамматическая компетентность, компоненты, знания, умения, этапы формирования.

Kotlovskiy A. N.

THE STAGES OF BUILDING ENGLISH LEXICAL AND GRAMMAR COMPETENCE
OF PROSPECTIVE ECONOMISTS

The article is devoted to the analysis of the essence and structure of English lexical and grammar competence of prospective economists. The essence of the English lexical and grammar competence is defined that consists in the ability of a specialist on the field of economics to express one's speaking and writing using grammar and vocabulary. The main components of the lexical and grammar competence are knowledge, skills and awareness. The student s gain declarative and procedural knowledge of grammar and vocabulary, obtain receptive and productive skills in grammar and vocabulary.

The main features of lexical skills are automatization, stability, independence and production. The main features of grammar skills are automatization, flexibility, stability.

Receptive lexical skills are based on identification, analysis of the word and word-forming. Productive lexical skills are based on automated retention of the word. Receptive grammar skills are based on identification of grammar structure and its matching with the meaning; productive grammar skills are based on the choice of a grammar structure that is a speaking oriented one.

In the process of building lexical competence three stages are outlined: presentation, automatization and usage. In the process of building grammar competence also three stages are set: oriented-preparation, patterned situations; variable situations. The main features of lexical and grammar skills which achieved high level of performance are presented.

Key words: English lexical and grammar competence, components, knowledge, skills, building stages.

Рецензент: Слюсаренко Н.В.

УДК 37.014.5

Кругла Н. А., Фролова М. Е.*

ФІЛОСОФСЬКО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ
ЗАСАДИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасна система вищої освіти України потребує глобальних знань, нового глобального середовища існування, нової глобальної культури і нового глобального світогляду, заснованого на розумінні визначальної ролі знань, на існуванні людського суспільства, нарешті на діяльності самої людини. У нових умовах розвитку цивілізації потрібно змінити самі цілі вищої освіти, забезпечити принципово нову її орієнтацію на умови життя і проблеми глобального співтовариства. Виходячи з цього, сьогодні актуальним постає питання модернізації системи

*© Кругла Н. А., Фролова М. Е.

вищої освіти України з метою приведення її відповідно до стандартів розвинених країн і посилення конкурентоспроможності нашої країни.

Ключові слова: вища освіта, модернізація системи вищої освіти, якість вищої освіти, державна політика в галузі вищої освіти

Сьогодні система вищої освіти України перебуває в стані занепаду, про що свідчать зниження якості освіти, розрив між культурою і наукою, між природничо-науковими і гуманітарними знаннями. Одночасне існування класичної, неокласичної та сучасної, постнеокласичної вищої освіти не як етапів її розвитку, а як повноцінних компонентів освітніх проектів сьогодення створює підстави для серйозної розмови про саму галузь вищої освіти та про її імплікації. Відповідно нові суспільні умови вимагають певних змін в освітній парадигмі. Спроба її пошуку призвела до усвідомлення необхідності модернізації системи вищої освіти.

Модернізація системи вищої освіти в Україні є частиною процесів оновлення освітніх систем, що відбуваються останніми роками в європейських країнах і пов'язані з визнанням значущості знань як рушія суспільного добробуту та прогресу. Європейські країни сьогодні розпочали ґрунтовну дискусію навколо того, як озброїти людину необхідними вміннями та знаннями для забезпечення її гармонійної взаємодії з глобальним суспільством, що швидко розвивається [1, с. 40].

Різноманітні аспекти формування сучасної філософсько-педагогічної парадигми з огляду на становлення глобального суспільства, культурно-цивілізаційні засади функціонування освіти, світові тенденції в її реформуванні, а також актуальні проблеми модернізаційних зрушень у системі вищої освіти в контексті входження України до європейського освітнього простору розглядаються в роботах В. Андрущенка, Д. Дзвінчука, В. Лугового, І. Утюж, В. Шинкарука та ін. Аналіз концепцій модернізації системи вищої освіти представлено в роботах О. Барановського, І. Вакарчука, В. Геєць, В. Кременя, В. Філіппової та інших науковців.

Незважаючи на достатньо потужний масив наукових публікацій з актуальних освітнянських питань і загальне визнання необхідності вдосконалення системи вищої освіти в Україні, сьогодні потребують подальшого аналізу проблеми модернізаційного поступу та ефективного функціонування вітчизняної системи вищої освіти в умовах глобалізації та з огляду на євроінтеграційні зрушення.

Саме тому метою нашої статті є висвітлення філософсько-педагогічних і методологічних засад модернізації системи вищої освіти України на сучасному етапі.

Проблема освіти посідала і посідає особливе місце у вітчизняних та зарубіжних наукових концепціях, оскільки рівень вищої освіти характеризує розвиток цивілізації. Проте зараз гостро постає питання про необхідність проведення змін в чинній системі вищої освіти. Президент України зазначив, що «проведення реформ в освітній сфері України сприятиме підвищенню престижу та якості навчання... Якісна освіта є запорукою побудови якісно нової країни... Це абсолютно чітка інвестиція в майбутнє» [2].

Розглядаючи засади модернізації системи вищої освіти, потрібно відзначити подвійне розуміння цього феномену і його співвідношення з концептом «реформування». У колах науковців, які займаються питаннями вищої освіти, переважають розмови саме про модернізацію, а не реформування освіти.

У загальному розумінні «реформа» визначається як перетворення, зміна, перебудова переважно прогресивного характеру будь-якого аспекту суспільного життя, що, як правило, оновлює і змінює форму та зміст відповідних суспільних відносин, не порушуючи при цьому основ чинного устрою [3; 4], тобто в широкому розумінні реформа – це переналаштування, переорганізація. Науковці стверджують, що реформи освіти пов'язані зі зміною змісту, структури, методів, форм освіти. Прикладами реформування освіти можуть бути реформа Я.А. Коменського (XVII ст.), педагогічні ідеї

Ж.-Ж. Руссо, І. Г. Песталоцці (XVIII ст.), реформи освіти в Україні, Болонський процес (найбільша з реформ освіти сучасності за участю понад 40 країн Європи, включаючи Україну), реформи в межах окремого навчального закладу, підсистеми таких закладів [5, с. 166-177]. Однак значення і тлумачення концепту «реформа» (фр. *réforme*, від лат. *reformo* – «перетворюю») у соціокультурному словнику представлені як плановані й контрольовані правлячою елітою або першою особою політичні, соціальні, економічні, культурні та інші зміни, спрямовані на поліпшення життя всіх членів суспільства, а також на його вдосконалення за допомогою модернізації [6, с. 501]. Принагідно зауважимо, що реформа також передбачає авторське ставлення до тих чи інших перетворень (наприклад, біля витоків реформаторської педагогіки кінця XIX – початку XX століття стояли М. Арнольд, Дж. Дьюї, М. Монтесорі) і здійснюється переважно «зверху». Реформа за своєю сутністю – це перетворення, перебудова.

Звертаючись до сутнісних характеристик концепту «модернізація», можна відзначити, що в словнику іноземних слів значення слова «модернізація» (від фр. *modern* – «сучасний, модний») зводиться до змін, удосконалень відповідно до вимог сучасності [7]. У англomовному словнику «модернізувати» означає оновлювати що-небудь за допомогою нових методів, генерування ідей [8, с. 915]. Соціологічний словник розкриває додаткові смисли конструкту «модернізація», що включають в себе значення «змінювати що-небудь згідно з правилом або зразком». Отже, модернізація передбачає якісну зміну / оновлення чогось і подальший його розвиток, згідно із закладеними правилами чи зразками; більше того – це складний, цілісний, глобальний процес, що охоплює всі сфери суспільства [9, с. 187]. Модернізація пов'язана зі змінами відповідно до вимог сучасності. Одним із характерних рис цього феномену є і той факт, що реформа має локальний характер, а модернізація – глобальна за своїм змістом.

На сучасному етапі розвитку цивілізації вплив глобалізації на вищу освіту виявляється в тому, що вища освіта – це перспективна експортна галузь економіки в межах міжнародних програм обміну освітніми послугами; глобалізація передбачає появу нових видів професійних вищих навчальних закладів і способів їх фінансування, єдиний освітній простір, запровадження уніфікованої системи кваліфікацій, єдині загальносвітові критерії оцінювання якості, вимоги до організації навчальних програм, єдиний дослідницький простір, підвищення конкурентоспроможності, освіту протягом усього життя і т. ін. У формуванні єдиного комунікаційного (технократичного) простору модернізація системи вищої освіти – це неминучий процес, який передбачає як оновлення змістового боку вищої освіти (інформатизація, гуманізація, гуманітаризація), так і структурне оновлення.

Сучасна система вищої освіти потребує глобальних знань, нового глобального середовища існування, нової глобальної культури й нового глобального світогляду, заснованого на розумінні визначальної ролі знань, на існуванні людського суспільства, нарешті на діяльності самої людини. У нових умовах розвитку цивілізації потрібно змінити самі цілі вищої освіти, забезпечити принципово нову її орієнтацію на умови життя і проблеми глобального співтовариства. Виходячи з цього, актуальною постає потреба оновлення гуманістичної спрямованості системи вищої освіти.

Проте слід відзначити, що оновлення гуманістичної спрямованості вищої освіти пов'язано з тим, що науковий і технологічний прогрес вносить у життя не тільки позитивні, але й негативні компоненти, пов'язані з технократичним мисленням, в основі якого лежить ідея переваги засобів над метою, техніки над людиною. На нашу думку, технократичне мислення відживає, стає безглуздим, спустошливо діє на культуру. Усвідомлення цієї небезпеки робить проблему гуманізації системи вищої освіти особливо актуальною. Модернізація системи вищої освіти має відбуватися в площині перенесення головного акценту діяльності з формування вузького фахівця на формування особистості в широкому гуманістичному смислі. Через гуманітарно-моральні цінності майбутній фахівець має бачити науково-технічні проекти, технологію та методологію

технічної творчості. Можна без жодного перебільшення сказати, що ідея гуманізації вищої освіти ґрунтується на засадах ліберальної освіти, де головне – індивідуалізація і природні права особистості, свобода, рівні можливості, демократія. Принципи ліберальної освіти дозволяють особистості здійснити вільний вибір умов і засобів самореалізації та саморозвитку.

Утім слід розуміти, що сучасні процеси модернізації вітчизняної системи вищої освіти відбуваються на тлі європейської інтеграції в галузі освіти. У результаті спільних зусиль щодо реформування систем вищої освіти європейських країн має сформуватися зона європейської вищої освіти, тобто співробітництво і взаємодія між європейськими державами й національними системами вищої освіти має перейти на принципово інший рівень. Мусять відійти в минуле формальні бар'єри, що стримують рух інформаційних і людських потоків, укластися механізми спільного прийняття рішень з найбільш важливих питань функціонування систем вищої освіти, що стосуються розроблення стратегічних і тактичних планів розвитку вищої освіти.

При цьому модернізація не має бути «безоглядною», важливим є збереження переваг і пріоритетів вітчизняної системи вищої освіти з урахуванням принципу культуровідповідності. Модернізаційні процеси, що охоплюють систему вищої освіти, її структуру, форми і зміст, забезпечують у межах міжнародних процесів успішне входження України в європейський і світовий освітній простір, стимулюють збільшення відкритості освітнього середовища, з одного боку, і підвищують статус нашої держави – з іншого. Єдність освітніх структур різних країн досяжна багато в чому завдяки багаторівневій підготовці фахівця, сприяє забезпеченню конвертованості вітчизняних дипломів за кордоном, збільшенню академічної мобільності студентів і викладачів, що стимулює прагматичний інтерес особистості до майбутнього соціального успіху, матеріальну зацікавленість. Парадигма європейської освіти змінилася й удосконалилася: тепер уже не людину вчать, а людина вчиться. Наразі логіка європейської освіти спрямована на самостійну роботу особистості, де вона переходить на якісно новий рівень творчого розвитку.

Наразі ми погоджуємося з думкою окремих експертів, що модернізація вищої освіти ґрунтується на таких компонентах [10, с. 57-59]:

- посилення уваги до проблем загальнолюдського, соціокультурного значення моральної відповідальності майбутніх фахівців за наслідки своєї професійної діяльності;
- активізація використання принципу історизму у викладанні з урахуванням синхронно-кореляційних зв'язків і залежностей між розвитком усіх видів діяльності та пізнання в історії людського суспільства;
- виявлення і всебічне використання філософського аналізу змісту різних теоретичних положень, способів узгодження концептуальних структур з фізичною реальністю, широке використання активних методів формування філософських основ світогляду;
- розширення спектра практичного використання міжпредметних зв'язків на рівні наукової та історико-культурної міжпредметної синхронізації та міжпредметної кореляції;
- використання методів пізнання і дослідження в процесі навчання;
- кореляція змісту навчальних програм із сучасним рівнем науково-технічного знання, з політичними, соціальними, економічними реаліями суспільства на національному та глобальному рівнях;
- актуалізація уваги до екологічних аспектів майбутньої професійної діяльності студента, а також розвиток цивілізації в цілому;
- необхідність посилення емоційного аспекту навчання і його естетичної спрямованості за рахунок широкого використання творів літератури, музики та образотворчого мистецтва, що ілюструють зміст, естетичну та загальнокультурну значущість досліджуваних явищ і законів;

– наступна заміна інформативних методів навчання концептуально-аналітичними, що сприяють переведенню студента з об'єкта навчання в суб'єкт діяльності, що створює умови для творчого самовираження особистості й забезпечує креативний, творчий рівень освіти;

– державно-громадський контроль за якістю вищої освіти.

Якість вищої освіти є ключовим фактором, що визначає сьогодні ступінь розвитку та майбутнє будь-якої країни. Стрімка світова глобалізація освіти та студентська мобільність призвели до диверсифікації постачальників освітніх послуг, зумовивши необхідність посилення вимог щодо якості вищої освіти.

Якість вищої освіти – комплексна характеристика, яка відображає діапазон і рівень освітніх послуг, що надаються системою освіти відповідно до інтересів особи, суспільства і держави. Якісна освіта має давати можливість кожному індивіду залежно від його інтересів і можливостей здобувати повноцінну, безперервну освіту відповідного рівня в усіх її формах [11, с. 1016].

Якість освіти як філософська та науково-педагогічна категорія становить собою, з одного боку, загальне поняття, що відображає найбільш суттєві властивості, ознаки, зв'язки, відносини компонентів освіти як роду діяльності, як стану конкретного освітнього закладу і його елементів, студентів і випускників цього закладу, з іншого – вона виявляється у вигляді сукупності властивостей, характеристик, станів, динаміки показників освіти і його системних елементів. Підвищення якості освіти не можливе без виявлення її сутності, модельних уявлень про неї. Таких уявлень сьогодні безліч, і це ускладнює об'єктивне оцінювання цього складного соціально-педагогічного феномену, реальні компоненти якого досить легко звести до такої несуперечливої моделі (рис. 1):

Рис. 1. Сутнісні компоненти системи вищої освіти

Утім сьогодні стан основних компонентів системи вищої освіти можна характеризувати як кризовий: цінності вищої освіти чітко не визначені; єдиної теорії вищої освіти немає (багато запозичених, для іншої ментальності); освітні інституції та структури перебувають у кризі й стані перманентного реформування; технології вищої освіти мозаїчні; освітньо-комунікативне середовище сповнене негативних впливів; освітня практика хаотична; механізм захисту від непрограмового впливу відсутній. Сьогодні наявна невідповідність системи вищої освіти і впроваджуваної форми контролю.

На наш погляд, важливим постає питання визначення складу оціночного комплексу якості освіти. Ми вважаємо, що до його компонентів можна віднести відповідність кваліфікаційним вимогам до складу, обсягу курсу, обов'язковому набору дидактичних одиниць, що підлягають вивченню, базовий набір навчальних матеріалів; експертні системи і форми контролю якості вищої освіти; узагальнені вимоги відповідної галузі діяльності до рівня підготовки фахівців; освітні потреби студентів (ступінь їхньої задоволеності); критерії оцінювання матеріальних умов освіти; технологію оцінювання навчальної, наукової та методичної роботи освітніх установ.

Головною причиною актуалізації проблеми оцінювання якості освітньої діяльності є усвідомлення того, що в країні наявні суттєві стратегічні прорахунки у визначенні змісту та основних напрямків освітньої політики на різних рівнях управління освітньою системою. У свою чергу поява таких прорахунків зумовлена незадовільним рівнем інформаційного забезпечення процесу управління, що не дає можливості прогнозувати динаміку та основні тенденції в розвитку освітньої системи, готувати науково обґрунтовані рекомендації щодо прийняття ефективних управлінських рішень із метою поліпшення ефективності функціонування системи вищої освіти [12, с. 134].

Таким чином, проблема оцінювання якості вищої освіти з дидактичної чи управлінської перетворюється на політичну, що зумовлює необхідність існування в державі системи її моніторингу. Лише така система має формувати надійне інформаційне поле, аналіз даних якого й допоможе відстежувати реальну ситуацію в галузі вищої освіти, прогнозувати її розвиток, приймати оперативні управлінські рішення щодо корегування стратегій, визначених державою [13].

Виходячи з вищесказаного стає зрозумілим, що модернізація системи вищої освіти України потребує не тільки оновлення змісту й форм навчання, критеріїв оцінювання якості освіти, а також розроблення збалансованої державної політики в галузі вищої освіти. З прийняттям Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII [14], який набрав чинності 06.09.2014 р., розпочався новий етап реформування вітчизняної вищої школи. Він стосується передусім модернізації системи і змісту освіти: рівнів і ступенів, переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, компетентностей, змісту, організації та забезпечення якості освітнього процесу.

Ключовими положеннями цього Закону, які є підставою і визначають напрямки модернізації системи і змісту вищої освіти, є законодавче упровадження Національної рамки кваліфікацій, приведення рівнів і ступенів освіти відповідно до кваліфікаційних рівнів НРК ([14], ст. 5, п. 1); організація підготовки здобувачів вищої освіти усіх рівнів і ступенів за спеціальностями ([14], ст. 11); упровадження стандарту вищої освіти (СВО) як нормативного документа, що визначає вимоги до компетентностей майбутнього фахівця та нормативного змісту освіти ([14], ст. 10); визначення нових підходів до механізму формування, місця й ролі науково-методичних комісій як структур, що є відповідальними за розроблення освітніх стандартів ([14], ст. 13, п. 6); утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти ([14], ст.ст. 17, 18, п. 6 Прикінцевих положень). На сьогодні переважно створено нормативно-правову базу та здійснюються необхідні організаційні заходи щодо забезпечення реалізації Закону щодо оновлення системи та змісту вищої освіти.

У багатьох країнах світу, особливо країнах із розвинутою ринковою економікою, освіта стала пріоритетом національної стратегії економічного зростання, а сприяння її розвитку включає елементи постійного моніторингу та подальшого індикативного прогнозування, що увійшло у практику державного регулювання національних систем вищої освіти всіх розвинутих країн. Державна освітня політика цих країн ґрунтується на визнанні, що чим краща освітня та професійна підготовка робочої сили, тим значніша її роль у виробництві, тим менше в країні соціальних проблем, пов'язаних із безробіттям, бідністю, злочинністю тощо.

Вивчення ефективності вищої освіти з позиції її впливу на соціально-економічне зростання має значну практичну цінність у зв'язку з тим, що, по-перше, виявляє джерела та чинники економічного зростання, по-друге – сприяє оптимальному розподілу ресурсів між різними сферами, по-третє – пояснює розподіл доходів у суспільстві, по-четверте – впливає на поведінку споживачів освітніх послуг як інвесторів системи вищої освіти. Така інтерпретація дозволяє авторам визначити ще одним із пріоритетних напрямків модернізації вітчизняної системи вищої освіти України формування економічних засад системи вищої освіти, яке має спрямовуватися на створення прозорих фінансово-

економічних механізмів цільового накопичення та адресного використання коштів, необхідних для реалізації в повному обсязі конституційних прав громадян на вищу освіту.

Отже, за підсумками проведеної роботи можна зробити низку висновків. По-перше, система вищої освіти України, що в епоху економіки знань стає однією з визначальних для конкурентоспроможності країни галузей, потребує модернізації з метою приведення її відповідно до стандартів розвинених країн і посилення наукової компоненти діяльності ВНЗ. По-друге, модернізація системи вищої освіти України вимагає змін у системі законодавчого й нормативно-правового регулювання вищої освіти з урахуванням вимог європейської системи стандартів та сертифікації, які сприятимуть розвитку національних культурних цінностей, демократії і гуманізму як основних чинників функціонування громадянського суспільства. По-третє, важливим чинником у модернізаційних зрушеннях має стати гуманізація освітнього процесу, зокрема орієнтація на особистісно орієнтовану освіту, гармонійний розвиток особистості слухача, студента, формування не тільки компетентних фахівців, а й високодуховних молодих людей, патріотів України.

Зважаючи на це, у подальшому доцільно приділити увагу дослідженню питання компетентнісної парадигми вищої освіти в Україні.

Література:

1. Філіппова В. Д. Модернізація державної політики в галузі освіти України / В. Філіппова // Наукові праці. – 2012. – Вип. – 2012. – Т. 196. – С. 40-45.
2. Якісна освіта є інвестицією в майбутнє – Президент на зустрічі зі студентами в Чернігівському університеті ім. Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.desn.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=11471%3A2015-04-01-08-30-23&catid=282%3A2011-10-25-12-48-57&Itemid=2945&lang=ua
3. Горбатенко В. П. Реформа / В. П. Горбатенко // Юрид. енцикл. : [в 6 т.] / редкол. : Ю. С. Шемшученко (гол. ред.). – К. : Укр. енцикл., 1998 – 2004. – Т. 5 : П – С. – 2003.
4. Кравченко И. И. Реформа / И. И. Кравченко // Новая философская энциклопедия : [в 4 т.] / Ин-т философии РАН ; Нац. обществ.-науч. Фонд ; предс. науч.-ред. совета В. С. Степин. – М. : Мысль, 2000-2001. – Т. 3 – 692 с.
5. Луков В. А. Реформы образования / В. А. Луков // Знание. Понимание. Умение. – 2005. – № 3. – С. 166-177.
6. Ахиезер А. С. Социокультурный словарь [Електронний ресурс] / А. С. Ахиезер. – Режим доступу : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Sociolog/ahiez/07.php.
7. Современный словарь иностранных слов / под ред. И. В. Нечаевой. – М. : АСТ, 2002. – 538 с.
8. Macmillan English Dictionary. London: Macmillan Publishers Limited, 2006. – 1692 p.
9. Социологический словарь / под ред. Г. В. Осипова, Л. Московичева. – М. : Инфра-М, Норма, 2010. – 608 с.
10. Елканова Т. М. Концептуальная модель локальной гуманитарно-развивающей образовательной среды / Т. Елканова // Высшее образование сегодня. – 2009. – № 7. – С. 57-59.
11. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
12. Філіппова В. Д. Державна політика якості педагогічної освіти / В. Д. Філіппова // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 14. – С. 132-135.
13. Аналітична доповідь про стан моніторингу якості освіти в Україні / МБО «Центр тестових технологій і моніторингу якості освіти» ; [І. І. Бабин, Л. М. Гриневич, І. Л. Лікарчук та ін.] ; за заг. ред. І. Л. Лікарчука. – К. : МБО «Центр тестових технологій і моніторингу якості освіти»; Х. : Факт, 2011. – 96 с.
14. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р. (поточна редакція від 05.01.2017 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

Круглая Н. А., Фролова М. Е.

**ФИЛОСОФСКО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ
МОДЕРНИЗАЦИИ СИСТЕМЫ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ**

Современная система высшего образования Украины требует глобальных знаний, новой глобальной среды обитания, новой глобальной культуры и нового глобального мировоззрения, основанного на понимании определяющей роли знаний, существовании человеческого общества, наконец на деятельности самого человека. В новых условиях развития цивилизации необходимо изменить сами цели высшего образования, обеспечить принципиально новую его ориентацию на условия жизни и проблемы глобального сообщества. Исходя из этого, сегодня актуальным становится вопрос модернизации системы высшего образования Украины с целью приведения ее в соответствие со стандартами развитых стран и усиления конкурентоспособности нашей страны.

Ключевые слова: высшее образование, модернизация системы высшего образования, качество высшего образования, государственная политика в области высшего образования.

Kryglaiia N. A., Frolova M. E.

**PHILOSOPHICAL AND PEDAGOGICAL BASIS OF MODERNIZATION
OF HIGHER EDUCATION SYSTEM**

The modern system of higher education in Ukraine requires a global knowledge, the new global living environment, a new global culture and new global outlook, based on understanding of determining the role of knowledge, the existence of human society, finally, on the activities of man himself.

Under the new conditions of civilization must change the very goals of higher education, provide fundamentally new orientation to its life conditions and the problems of the global community. Based on this, nowadays the issue of modernizing of Ukrainian higher education system in order to bring it into line with the standards of developed countries and enhance the competitiveness of our country becomes relevant. Modernization processes, covering the higher education system, its structure, form and content, providing, in the framework of international processes, successful entry of Ukraine into the European and world educational space, on the one hand, stimulate the increased openness of the educational environment, on the other - raise the status of our state.

Modernization of Ukrainian higher education system demands changes in system of legislative and standard and legal regulation taking into account requirements of the European system of standards and certification which promote development of national cultural values, democracy and humanity as major factors of functioning of civil society.

The humanization of educational process, in particular - orientation to the personal-focused education, harmonious development of student's identity, formation not only competent experts, but also high-spiritual young people, patriots of Ukraine has to become an important factor in modernization shifts.

Key words: higher education, modernization of higher education system, the quality of higher education, state policy in the field of higher education.

УДК 37:577]-044.247:[378.091.2:61]

Пайкуш М. А.*

**ФІЛОСОФСЬКО-СОЦІОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ
ІНТЕГРАЦІЇ ПРИРОДНИЧОНАУКОВОЇ ТА ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНОЇ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ**

У статті обґрунтовано філософсько-соціологічні передумови інтеграції природничонаукової та професійно-практичної підготовки майбутніх лікарів. Інтеграція природничонаукових та медичних знань і вмінь студентів сприяє формуванню низки компонентів продуктивного мислення, спрямована на забезпечення цілісності навчання. Таку

*© Пайкуш М. А.